

Yhdysvaltojen tullit iskisivät kipeästi Suomen talouteen

Jyrki Ali-Yrkkö

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos
jyrki.ali-yrkko@etla.fi

Suosittelava lähdeviittaus:

Ali-Yrkkö, Jyrki (24.3.2025). ”Yhdysvaltojen tullit iskisivät kipeästi Suomen talouteen”. Etna Muistio nro 155.
<https://pub.etla.fi/ETLA-Muistio-Brief-155.pdf>

Tiivistelmä

Yhdysvallat on esittänyt suuria tullikorotuksia, jotka todennäköisesti koskevat myös EU:ta. Suurin osa sekä Suomen että EU:n Yhdysvaltoihin suuntautuvasta kokonaisviennistä on tavaroita, joita tullit koskevat. Sen sijaan suurin osa USA:n viennistä EU:hun on palveluita. Tästä johtuen USA:n palveluvientiin kohdistuvat EU:n vastatoimet olisivat tehokkaampi vastalääke kuin pelkästään tavaratuonnin tullit. Karkeasti arvioiden Suomen bkt:n taso laskisi 0,5–1,6 %, jos USA nostaisi kaikkia tuotteita koskevat tullit 25 %:iin.

Abstract

US Tariffs Would Seriously Hit the Finnish Economy

The United States has proposed large tariff increases, which will probably also apply to the EU. The majority of exports from both Finland and the EU to the United States consist of goods, which would be subject to customs duties. Conversely, the bulk of US exports to the EU are services. Consequently, the EU's retaliatory actions targeting US service exports would be more effective than counter tariffs on imports of goods alone. Roughly estimated, Finland's GDP would fall by 0.5–1.6% if the US raised tariffs on all products to 25%.

KTT **Jyrki Ali-Yrkkö** on Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen tutkimusjohtaja.

Ph.D. (Econ.) **Jyrki Ali-Yrkkö** is a Research Director at ETLA Economic Research.

Kiitokset: Haluan kiittää Birgitta Berg-Anderssonia, Aki Kangasharjua, Tero Kuusta, Sakari Lähdemäkeä ja Päivi Puontia heidän kommentistaan.

Acknowledgements: I would like to thank Birgitta Berg-Andersson, Aki Kangasharju, Tero Kuusi, Sakari Lähdemäki and Päivi Puonti for their comments and insights.

Avainsanat: Vienti, Tuonti, Tullit, Geotalous, Yhdysvallat

Key words: Trade, Trade policy, Tariff, Geoeconomics, the United States

JEL: F15, F12, F41, L5

Tausta

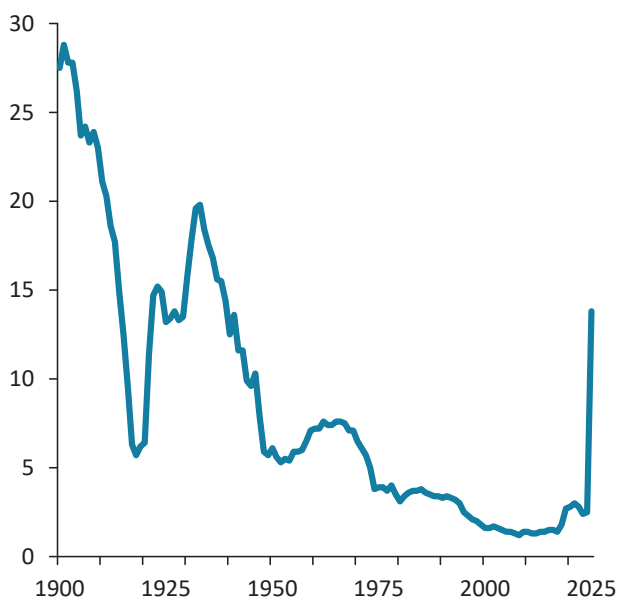
Alkuvuonna 2025 Yhdysvaltojen uusi presidentti Donald Trump on useampaan kertaan sanonut, että EU:lle tullaan asettamaan tuontitulleja. Maaliskuussa 2025 astuivat voimaan Yhdysvaltojen asettamat teräs- ja alumiinitullit, jotka koskevat myös EU-aluetta. Presidentti Trump on sanonut, että EU:sta tuotavia tavaroita koskevat tullit tullaan laajentamaan kaikkiin tavaroihin ja nostamaan 25 %:iin. Tullimaksut nousisivat siis huomattavasti nykytasosta.

EU:n lisäksi Yhdysvallat on esittänyt uusia tullimaksuja muun muassa Kanadalle, Kiinalle ja Meksikolle. Mikäli tullit toteutuisivat esitysten mukaan, nousisivat Yhdysvaltojen keskimääräiset tullit korkeimmalle tasolle 75 vuoteen (kuvio 1).

Muutos on osa laajempaa kehitystä, jossa vuosikymmeniä kestänyt maailmantalouden yhdentymisen aika on kääntymässä toiseen suuntaan.

Tullimaksujen lisäksi useat maat ovat ottaneet käyttöön vienti- ja tuontikiintiöitä sekä kieltoja, joita on käytetty myös osana geotaloudellista vallankäyttöä.

Kuvio 1 Yhdysvaltojen tullitaso (keskimäärin), %

Huom. Vuoden 2025 luku laskettu sen perusteella, että Yhdysvallat toteuttaa esittämänsä tullikorotukset eri maille ja alueille.

Aineistolähde: Tax Foundation, US.

Suomen kauppa Yhdysvaltojen kanssa

Vuonna 2024 Suomen vienti Yhdysvaltoihin oli 14,8 mrd. euroa, mikä vastasi 11 %:sta Suomen kokonaisviennistä. Tullimaksut koskevat kuitenkin vain tavaravientiä.

Suomen viennistä Yhdysvaltoihin 59 % on tavaroita. Vientin arvon perusteella Suomen tärkeimpiin vientitavaroihin kuuluvat: 1) koneet ja laitteet, 2) farmaseuttiset tuotteet, 3) kojeet ja mittarit, 4) paperi ja sellu sekä 5) sähkölaitteet ja -koneet. Useampana aikaisempaa vuonna Suomen tärkein vientituote Yhdysvaltoihin on ollut risteilijälaiva.

Sen sijaan Suomen tuonti Yhdysvalloista (8,2 mrd. euroa) on varsin erilaista. Tavaroiden tuonti Yhdysvalloista on vähemmistössä, sillä 59 % tuonnista on palveluita. Tärkeimmät tavaratuonnin erät ovat: 1) fossiiliset energialähteet (öljy ja maakaasu), 2) koneet ja laitteet sekä 3) kojeet ja mittarit.

EU:n mahdolliset vastatoimet USA:n tullimaksuille

EU:n taholta on viestitty, että USA:n tullikorotukset johtavat vastatoimenpiteisiin eli todennäköisesti vastatulleihin koskien tuontia Yhdysvalloista. Esimakua EU:n vastatulleista on jo saatu.

Vastatullien asettaminen on ymmärrettävä reaktio EU:lta. Talouden näkökulmasta vastatullien asettamisella on kuitenkin taloutta heikentävä vaikutus sekä vastatullien asettajalle itselleen että vastatullien kohdemaalle (McKibbin ym., 2024 ja 2025; ks. myös Bank of Canada, 2025). Vastatullit johtaisivat hitaampaan bkt-kasvuun ja korkeampaan inflaatioon sekä EU:ssa että Yhdysvalloissa verrattuna tilanteeseen, jossa niitä ei asetettaisi.

Vastatullien asettamisen logiikka ei yleensä perustu siihen, että ne haluttaisiin voimaan. Sen sijaan niiden aiheuttamien kielteisten vaikutusten toivotaan aikaansaavan sen, että alkuperäinen tullien asettaja luopuisi niistä. EU:n tapauksessa vastatullien asettamisen toivotaan johtavan

siihen, että Yhdysvallat ei lopulta korottaisikaan tulleja. Vastatulleissa kyseessä on siis tavallaan uhkaus, jonka toteutumista vastatullien asettaja ei toivo. Vastatoimien uhkan teho riippuu siitä, miten voimakkaita kielteisiä vaikutuksia ne aiheuttaisivat alkuperäiselle tullien asettajalle.

Kuten Yhdysvaltojen kauppa Suomen kanssa, myös Yhdysvaltojen vienti EU-alueelle on erilaista kuin EU:n vienti Yhdysvaltoihin. Suurin osa (61 %) EU:n viennistä on tavaroita, mutta niiden sijaan Yhdysvallat tuo EU:hun pääasiassa palveluita, ja tavaroiden osuus on vain 45 %. Vastatullien uhkauksen teho ei ole kovin suuri, koska Yhdysvaltojen palveluvienti EU:hun ei kärsi niistä lainkaan.

EU:n asettamien vastatoimien teho riippuu siten siitä, esittääkö EU vastatoimia koskien myös Yhdysvaltojen palveluvientiä EU-alueelle. Nämä toimet saattaisivat johtaa siihen, että Yhdysvallat luopuvat esittämistään tulleista.

Ja jos EU esittää vastatulleja, millaisiin tavaroihin ne kannattaa kohdistaa? EU:n tulisi suunnata mahdolliset vastatullit erityisesti sellaisiin tuotteisiin, joita voidaan hankkia Yhdysvaltojen lisäksi muualtakin. Yhdysvaltojen tuonti voitaisiin siten korvata joko muualta tulevalta tuonnilla tai EU:n sisällä tapahtuvalla tuotannolla. Näin minimoitaisiin vastatullien haitalliset inflaatiovaikutukset, jotka osuisivat EU:hun itseensä.

Lisäksi vastatullit tulisi ennemmin kohdistaa lopputuotteisiin kuin materiaaleihin, komponentteihin tai muihin välituotteisiin. Näitä osia ja komponentteja tarvitsee EU:n oma teollisuus, jolloin niiden mahdollinen hintojen nousu heikentäisi näitä käyttävien EU:n teollisuusyritysten vientikilpailukykyä.

Tullimaksujen nostojen vaikutukset

Tullien vaikutukset ovat moninaiset. Ensinnäkin tullit todella vähentävät tuontia, mikä yleensä on niiden alkuperäinen tarkoituskin. Tullit nostavat niitä koskevien tuontitavaroiden hintoja, mikä vähentää niiden kysyntää. Monessa tapauksessa kysyntä vähentyy merkittävästi. Yhden prosenttiyksikön nousu tuontitavaroiden hinnoissa vähentää niiden kysyntää keskimäärin 2,5–5

prosenttia (ks. Head & Mayer, 2014; Giri ym., 2021; Fajgelbaum ym., 2020).

Tullien vaikutusten suuruus riippuu kuitenkin tuotteesta. Tullit vähentävät erittäin voimakkaasti sellaisten tuotteiden tuontia, joille on helppo löytää korvaava vaihtoehto. Näitä ovat tyypillisesti mineraalit ja muut ns. bulkkituotteet, joissa tarjoajia on paljon ja niiden tuotteet ovat hyvin samankaltaisia.

Vaikka tullit vähentävät tuontia, vaikutus kyseisen maan koko talouteen jää helposti kielteiseksi. Näin on aiemmin käynyt Yhdysvalloissa, kun teräksen ja alumiinin tuontitulleja nostettiin vuonna 2018. Tullien ansiosta näiden tuotteiden tuonti kyllä väheni, mikä johti hintojen nousuun. Terästä ja alumiinia käyttävät yhdysvaltalaisyrietykset kärsivät nousevista hinnoista, ja niiden valmistamien tuotteiden kysyntä putosi. Tullien kokonaisvaikutus kääntyykin helposti kielteiseksi sen asettajalle itselleen (Barattieri & Cacciatore, 2023; Cox, 2025; Handley ym., 2020).

Arvio tullien vaikutuksista Suomen talouteen

Mikäli Yhdysvallat asettaa 25 %:n tullin kaikille EU:sta tuoduille tuotteille, vaikuttaisi se myös Suomen talouteen. Niin suuri tulli vähentäisi merkittävästi Suomen tavaravientiä Yhdysvaltoihin.

Tullimaksujen nostojen on havaittu vähentävän huomattavasti tuontia (ks. esim. Fontagné ym., 2022; Head & Mayer, 2014). Tullien vaikutukset vaihtelevat tuotteittain, mikä vaikeuttaa kokonaisvaikutuksen laskentaa. Joitain suuntaa antavia laskelmia voidaan kuitenkin tehdä.

Bkt:n näkökulmasta on lisäksi oleellista ottaa huomioon bruttoviennin sijasta arvonlisä, joka menetettäisiin viennin vähenemisen myötä. Teollisuudessa kotimaisen arvonlisän osuus on keskimäärin 52,7 %. Kun käytetään tätä osuutta ja oletetaan tullijoustopuolelta olevan 1,2–4,0, saadaan lasketuksi tullien aiheuttama arvonlisän vähentyminen Suomessa. Näin arvioiden kaikkia tavaroita koskeva 25 %:n tulli Yhdysvaltoihin vähentäisi Suomen bkt:n tasoa 0,5–1,6 prosentilla¹. Todennäköisesti vähennys jakautuisi viiveiden

takia useammalle vuodelle. Jos tullit asetettaisiin välittömästi, iskisivät ne siis erittäin kipeästi Suomen talouteen.

Tarkempi arvio edellyttäisi analyysiä, jossa otettaisiin huomioon tullien erilaiset vaikutukset erityyppisiin tuotteisiin sekä tuotekohtaisiin vaihteluihin arvonlisäpohjaisessa viennissä.

Tullien kielteiset vaikutukset Suomeen voivat nousta jopa edellä esitettyä arviota suuremmaksi, jos mukaan otetaan Suomen epäsuora vienti Yhdysvaltoihin. Epäsuora vienti Yhdysvaltoihin voi olla yllättävän suurta, kuten oli Suomen epäsuora vienti Isoon-Britanniaan ennen brexitiä (Ali-Yrkkö & Kuusi, 2020).

Epäsuoraa Yhdysvaltoihin suuntautuvaa vientiä syntyy esimerkiksi siitä, että Suomi vie komponentteja ja osia Saksaan. Saksassa niitä käytetään jonkin suuremman kokonaisuuden valmistamiseen, joka viedään Yhdysvaltoihin. Suomen vientitilastoissa nämä osat ja komponentit näkyvät vientinä Saksaan eikä Yhdysvaltoihin, johon ne kuitenkin lopulta päätyvät. Epäsuoran viennin vaikutuksia on mahdollista laskea, mutta se edellyttäisi perinpohjaisempaa analyysiä.

Lisävaikutuksia on tulossa siitä, että kauppasodan uhka nostaa epävarmuutta, mikä puolestaan helposti johtaa investointien lykkäämiseen (Anttonen ym., 2025).

Viite

- Arviossa ei ole otettu huomioon mahdollisen valuuttakurssin muutoksen vaikutusta eikä sitä, että vientiä Yhdysvaltoihin voitaisiin korvata muihin maihin suuntautuvalla viennillä.

Kirjallisuus

Ali-Yrkkö, J. & Kuusi, T. (2020). Brexit and Impact Routes through Global Value Chains. *National Institute Economic Review*, 252, 33–44.

Anttonen, J., Ikonen, P., Kurronen, S., Rönkkö, R. & Vilmi, L. (2025). Miten kauppasodan varjot iskevät talouteen? *Euro ja talous*, 33, 1/2025, Suomen Pankki, 18–31.

Bank of Canada (2025). Evaluating the potential impacts of US tariffs. <https://www.bankofcanada.ca/publications/mpr/mpr-2025-01-29/in-focus-1/>

Barattieri, A. & Cacciatore, M. (2023). Self-harming trade policy? protectionism and production networks. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 15, 97–128.

Cox, L. (2025). The Long-Term Impact of Steel Tariffs on U.S. Manufacturing. Working paper, University of Wisconsin, Madison.

Fajgelbaum, P.D., Goldberg, P.K., Kennedy, P.J. & Khandelwal, A.K. (2020). The return to protectionism. *The Quarterly Journal of Economics*, 135 (1), 1–55.

Fontagné, L., Guimbard, H. & Orefice, G. (2022). Tariff-based product-level trade elasticities. *Journal of International Economics*, 137, 1–25.

Giri, R., Yi, K. & Yilmazkuday, H. (2021). Gains from trade: does sectoral heterogeneity matter? *Journal of International Economics*, 129, 103429.

Handley, K., Kamal, K. & Monarch, R. (2020). Rising Import Tariffs, Falling Export Growth: When Modern Supply Chains Meet Old-Style Protectionism. Working Paper 1270, International Finance Discussion Papers 2020.

Head, K. & Mayer, T. (2014). Gravity equations: workhorse, toolkit, and cookbook. Teoksessa Gopinath, G., Helpman, E. & Rogoff, K. (eds): *Handbook of International Economics*, vol. 4., chapter 4.

McKibbin, W., Hogan, M. & Noland, M. (2024). The international economic implications of a second Trump presidency, PIIE Working Paper 24–20, Peterson Institute for International Economics, US.

McKibbin, W., Hogan, M. & Noland, M. (2025). US tariffs on Canada and Mexico would hurt all three economies; retaliation would worsen the damage. Peterson Institute for International Economics, US, <https://www.piie.com/blogs/realtime-economics/2025/us-tariffs-canada-and-mexico-would-hurt-all-three-economies>

ETLA

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

ETLA Economic Research

ISSN-L 2323-2463
ISSN 2323-2463

Kustantaja: Taloustieto Oy

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki
